

Súd: Správny súd v Banskej Bystrici
Spisová značka: 15Sas/2/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3023200183
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 07. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Denisa Slivová
ECLI: ECLI:SK:SpSBB:2024:3023200183.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Správny súd v Banskej Bystrici v konaní pred sudkyňou Mgr. Denisou Slivovou, v právnej veci žalobcu: A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale pobytom C. XXX/X, XXX XX D. E., právne zastúpený: JUDr. Katarína Kaňková, PhD., advokátka, so sídlom Hurbanova 81, 920 01 Hlohovec, IČO: 40 376 737, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta 8-10, 813 63 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia generálneho riaditeľa žalovanej č. XXX XXX XXXX X zo dňa 17.04.2023, takto

rozhodol:

Správny súd v Banskej Bystrici zrušuje rozhodnutie generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne, ústredie č. XXX XXX XXXX X zo dňa 17.04.2023 a rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredie č. XXX XXX XXXX X zo dňa 15.06.2021 a vec vracia žalovanej na ďalšie konanie.

Žalobca má voči žalovanej právo na úplnú náhradu dôvodne vynaložených trov konania.

odôvodnenie:

Priebeh administratívneho konania

1. Sociálna poisťovňa, ústredie rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 14.12.2004 podľa § 70, § 274 a § 293a ods. 3 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 43/2004 Z.z. priznala žalobcovi od 01.06.2004 invalidný dôchodok v sume 7965 Sk, zvýšený od 01.12.2004 podľa § 293a ods. 4 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 43/2004 Z.z. na sumu 8236 Sk. V odôvodnení rozhodnutia žalovaná uviedla, že žalobca v posledných desiatich rokoch pred vznikom invalidity, pred 13. májom 2004 získal 3520 dní obdobia dôchodkového poistenia, t.j. 9 rokov a 235 dní obdobia dôchodkového poistenia, čím splnil podmienku potrebného počtu rokov obdobia dôchodkového poistenia na vznik nároku na invalidný dôchodok, keďže potrebný počet rokov obdobia dôchodkového poistenia poistenca vo veku nad 28 rokov je najmenej päť rokov. Suma invalidného dôchodku žalobcu bola určená podľa § 73 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. z priemerného osobného mzdového bodu $0,9196 \times 47,7288$ rokov (17.421 dní) obdobia dôchodkového poistenia vr. pripočítaného obdobia \times aktuálna dôchodková hodnota $183,58 \text{ Sk} \times 55 \% = 4.432 \text{ Sk}$ mesačne. Žalobca zároveň získal obdobie dôchodkového zabezpečenia podľa zákona č. 100/1988 Zb. zaradenej do II. pracovnej kategórie od 01.08.1989 do 23.08.1991. S poukazom na § 274 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. bol invalidný dôchodok žalobcu vypočítaný podľa predpisov účinných do 31.12.2003 a bol vypočítaný z priemerného mesačného zárobku 4.067 Sk za roky 1997, 1998, 1996, 2002 a 1995. Celková započítaná doba zamestnania bola 43 rokov, na dobu zamestnania pred 18. rokom veku sa neprihliada. Invalidný dôchodok je 69% priemerného mesačného zárobku upraveného podľa § 12 ods. 6 zákona č. 100/1988 Zb., to znamená 2.807 Sk . V súlade so zákonom č. 306/2002 Z.z. v znení zákona č. 639/2002 Z.z. sa invalidný dôchodok zvýšil o 4.417 Sk mesačne na sumu 7.224 Sk mesačne a súčasne zvýšil podľa zákona č. 222/2003 Z.z. o 434 Sk mesačne na sumu 7.658 Sk mesačne. Suma invalidného dôchodku

vypočítaná podľa zákona č. 461/2003 Z.z. v znení neskorších predpisov bola 4.432 Sk mesačne a suma invalidného dôchodku vypočítaná podľa zákona č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov bola 7.658 Sk mesačne. Pretože suma invalidného dôchodku určená podľa zákona č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov bola vyššia, invalidný dôchodok účastníkovi konania patril v sume 7.658 Sk mesačne a to od 01.06.2004, od 01.12.2004 zvýšený na sumu 8236 Sk mesačne.

2. Žalobca žiadosťou doručenou Sociálnej poisťovni, pobočka Prievidza dňa 05.09.2019, požiadal o prehodnotenie svojho zdravotného stavu, keďže mal za to, že sa od poslednej kontroly zhoršil a súčasne požiadal o zvýšenie sumy invalidného dôchodku. Z posudku posudkového lekára sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne pobočka Prievidza vyplýva, že celková miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť u žalobcu je 65 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou od 11.12.2019. Pretože nastala zmena v posúdení zdravotného stavu žalobcu, bol daný predpoklad na zmenu sumy invalidného dôchodku.

3. Sociálna poisťovňa, ústredie rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 19.12.2019 podľa § 73, § 112 ods. 4, § 274, § 82 a § 293dx zákona č. 461/2003 Z.z. v znení neskorších predpisov od 11.12.2019 naďalej priznala žalobcovi invalidný dôchodok v sume 441,30 Eur mesačne a podľa § 82 a § 293dx zákona č. 461/2003 Z.z. v znení neskorších predpisov od 01.01.2020 zvýšila invalidný dôchodok na sumu 454,10 Eur mesačne. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že žalovaná konštatovala u žalobcu pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť od 11.12.2019 vo výške 65 %. Suma invalidného dôchodku je určená podľa § 73 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. ako súčin priemerného osobného mzdového bodu, obdobia dôchodkového poistenia získaného ku dňu vzniku nároku na invalidný dôchodok, ku ktorému sa pripočítava obdobie od vzniku nároku na invalidný dôchodok do dovŕšenia dôchodkového veku, aktuálnej dôchodkovej hodnoty a percentuálneho poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Žalovaná konštatovala, že nárok na invalidný dôchodok vznikol 01.06.2004. Spôsob výpočtu hodnoty priemerného osobného mzdového bodu nárokov obdobia dôchodkového poistenia spolu s pripočítaným obdobím žalobcovi podrobne vysvetlili v rozhodnutí o priznaní invalidného dôchodku č. XXX XXX XXXX X zo dňa 14.12.2004. Hodnota priemerného osobného mzdového bodu je 0,9196. Počet rokov obdobia dôchodkového poistenia spolu s pripočítaným obdobím sa vypočítal zo 17.421 dní, ktoré sú uvedené rozhodnutí o priznaní dôchodku. Aktuálna dôchodková hodnota platná k 11.12.2009 je 12,6657 Eur. Suma invalidného dôchodku 361,40 Eur mesačne je určená ako súčin priemerného osobného mzdového bodu 0,9196, obdobia dôchodkového poistenia spolu s pripočítaným obdobím 47,7288 rokov, aktuálnej dôchodkovej hodnoty 12,6657 a percentuálneho poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 65 %. Suma invalidného dôchodku sa ďalej podľa § 82 a § 293dx zákona č. 461/2003 Z.z. v znení neskorších predpisov zvyšuje od 11.12.2019 o 2,6 %, čo je o 9,40 Eur mesačne na 370,80 Eur mesačne. Pretože sa žalobcovi podľa § 274 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 140/2015 Z.z. zachovávajú nároky vyplývajúce zo zaradenia zamestnania do zvýhodnenej pracovnej kategórie a suma dôchodku nemôže byť nižšia ako suma dôchodku určená podľa právnych predpisov účinných do 31.12.2003, sumu invalidného dôchodku určenú podľa zákona č. 461/2003 Z.z. v znení neskorších predpisov žalovaná porovnala s vyplácanou sumou invalidného dôchodku určenou podľa právnych spisov účinných do 31.12.2003. Suma invalidného dôchodku vypočítaná podľa zákona č. 461/2003 Z.z. v znení neskorších predpisov je 370,80 Eur mesačne a suma invalidného dôchodku určená podľa zákona č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov je 441,30 Eur mesačne. Pretože suma invalidného dôchodku určená podľa zákona č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov je vyššia, invalidný dôchodok žalobcovi patrí v tejto sume. K tejto sume invalidného dôchodku patrí suma zvýšenia 12,80 Eur mesačne, ktorá patrila k doteraz vyplácanému invalidnému dôchodku podľa § 82, § 293dx zákona č. 461/2003 Z.z. v znení neskorších predpisov.

4. Proti rozhodnutiu Sociálnej poisťovne, ústredie podal žalobca odvolanie, v ktorom namietal pochybenie pri výpočte neprepočítaním výšky invalidného dôchodku podľa § 73 zákona o sociálnom poistení ku dňu vzniku novej právnej skutočnosti, t.j. ku dňu vzniku nároku na zmenu invalidného dôchodku v dôsledku zvýšenia miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť.

5. Na základe podaného odvolania žalobcu rozhodol generálny riaditeľ žalovanej rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 11.05.2020, ktorým odvolanie žalobcu v celom rozsahu zamietol a potvrdil rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu. V odôvodnení rozhodnutia žalovaná uviedla, že suma invalidného dôchodku vypočítaná podľa zákona č. 461/2003 Z.z. v znení neskorších predpisov bola 4.432 Sk mesačne a suma invalidného dôchodku vypočítaná podľa zákona č. 100/1988 Zb. v znení

neskorších predpisov bola 7.658, Sk mesačne. Pretože suma invalidného dôchodku určená podľa zákona č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov bola vyššia, invalidný dôchodok účastníkovi konania patril v sume 7.658 Sk mesačne. Z posudku posudkového lekára sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne pobočka Prievidza vyplýva, že celková miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť u žalobcu je 65 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou od 11.12.2019. Pretože nastala zmena v posúdení zdravotného stavu žalobcu, bol daný predpoklad na zmenu sumy invalidného dôchodku. Z tohto dôvodu Sociálna poisťovňa, ústredie novo určila sumu invalidného dôchodku, ktorá patrí žalobcovi od 11.12.2019. Žalovaná konštatovala, že nárok na invalidný dôchodok vznikol 01.06.2004. Suma invalidného dôchodku bola určená na 361,40 Eur mesačne, pričom bola určená ako súčin priemerného osobného mzdového bodu 0,9196, obdobia dôchodkového poistenia spolu s pripočítaným obdobím 47,7288 rokov, aktuálnej dôchodkovej hodnoty 12,6657 a percentuálneho poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 65 %. Spôsob výpočtu hodnoty priemerného osobného mzdového bodu a rokov obdobia dôchodkového poistenia spolu s pripočítaným obdobím bol podrobne vysvetlený v rozhodnutí o priznaní invalidného dôchodku č. XXX XXX XXXX X zo dňa 14.12.2004. Hodnota priemerného osobného mzdového bodu je 0,9196. Suma invalidného dôchodku sa ďalej podľa § 82 a § 293dx zákona č. 461/2003 Z.z. v znení neskorších predpisov zvyšuje od 11.12.2019 o 2,6 %, čo je o 9,40 € mesačne na sumu 370,80 Eur mesačne. Pretože invalidný dôchodok, ktorý bol priznaný podľa zákona č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov je 441,30 Eur mesačne a suma invalidného dôchodku podľa zákona č. 461/2003 Z.z. v znení neskorších predpisov je 370,80 Eur mesačne, žalobcovi patrí dôchodok vo vyššej sume a nárok na dôchodok v nižšej sume mu zaniká.

6. Rozhodnutie žalovanej zo dňa 19.12.2019 a generálneho riaditeľa žalovanej zo dňa 11.05.2020 boli podrobené súdnemu prieskumu. Krajský súd v Trenčíne rozsudkom sp. zn. 29Sa/13/2020 zo dňa 24.02.2020 uvedené rozhodnutia zrušil a vec vrátil žalovanej na ďalšie konanie. Z odôvodnenia tohto rozsudku vyplýva, že krajský súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie žalovaného ako aj prvostupňového správneho orgánu je potrebné zrušiť z dôvodu podľa § 191 ods. 1 písm. c) SSP, keďže vychádzali z nesprávneho právneho posúdenia veci. Od 11.12.2019 došlo k zmene miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť z 55 % na 65 %, a teda k zmene jedného z predpokladov na priznanie invalidného dôchodku. Touto zmenou miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť na 65 % k 11.12.2019 a podaním žiadosti o zvýšenie invalidného dôchodku nastala nová právna skutočnosť a žalobcovi vzniklo právo na výplatu dávky v zmenenej výške. Poukázal na závery rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4So/85/2009 zo dňa 28.10.2009. Krajský súd v Trenčíne mal za to, že uvedenou zmenou miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť na 65 % od 11.12.2019 vznikol nárok na výplatu invalidného dôchodku v zmenenej výške a tento nárok mal byť posudzovaný podľa práva platného v čase vzniku nároku, kedy sa stal žalobca poistencom, ktorý má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 65 % od 11.12.2019. Zaviazal žalovanú urobiť nový prepočet výšky invalidného dôchodku pri rešpektovaní nových právnych skutočností a platného právneho stavu ku dňu 11.12.2019 – podľa zákona č. 461/2003 Z.z. v znení účinnom k 11.12.2019 pri danej 65 % miere poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť a pri zohľadnení znenia § 63 platného ku dňu 11.12.2019, a teda nanovo určiť priemerný osobný mzdový bod, obdobie dôchodkového poistenia od roku 1984 s pripočítaním obdobia od vzniku nároku na invalidný dôchodok do dovŕšenia dôchodkového veku pri zachovaní nárokov vyplývajúcich žalobcovi zo zaradenia vo zvýhodnenej pracovnej kategórii. Súčasne urobiť prepočet invalidného dôchodku podľa zákona č. 100/1988 Zb. a až potom porovnať obe výšky invalidného dôchodku a rozhodnúť podľa § 263a ods. 5 zákona č. 461/2003 Z.z. o žiadosti žalobcu zo dňa 05.09.2019.

7. Následne správne orgány o veci znova rozhodovali s tým, že žalovaná vydala rozhodnutie č. XXX XXX XXXX X zo dňa 15.06.2021 (ďalej len „prvostupňové rozhodnutie“), ktorým bol žalobcovi priznaný podľa § 70 ods. 1, § 274, § 82 a § 293dx zákona č. 461/2003 Z.z. od 11.12.2019 invalidný dôchodok v sume 315,90 Eur mesačne so zvýšením od 1. januára 2020 podľa § 82 a § 293dx zákona č. 461/2003 Z.z. na sumu 325,10 Eur mesačne a od 1. januára 2022 na sumu 333,60 Eur mesačne. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že žalovaná konštatovala u žalobcu pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť od 11.12.2019 vo výške 65 %. Žalobca pred vznikom invalidity, pred 11. decembrom 2019 získal 13.079 dní obdobia dôchodkového poistenia, t.j. 35 rokov a 304 dní obdobia dôchodkové poistenia, čím splnil podmienku potrebného počtu rokov obdobia dôchodkového poistenia na vznik nároku na invalidný dôchodok, keďže potrebný počet rokov obdobia dôchodkového poistenia poistenca vo veku nad 45 rokov je najmenej pätnásť rokov. Žalovaná konštatovala, že suma invalidného dôchodku bola § 73 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. Priemerný osobný mzdový bod bol

určený z rozhodujúceho obdobia určeného v súlade § 63 ods. 6 zákona č. 461/2003 Z.z. ako kalendárne roky pred rokom, v ktorom boli splnené podmienky nároku na dôchodok, a to kalendárne roky 1984 až 2018. Žalovaná rozviedla výpočet priemerného osobného bodu žalobcu 0,7924. Ďalej konštatovala že žalobca ku dňu vzniku nároku na invalidný dôchodok k 11. decembru 2019 získal 13.079 dní obdobia dôchodkového poistenia. V období vzniku nároku na invalidný dôchodok do dovŕšenia dôchodkového veku (12.04.2031) žalobca získal 4140 dní, spolu s obdobím dôchodkového poistenia 17.219 dní, čo na účely výpočtu dôchodku predstavuje 47,1754 rokov obdobia dôchodkového poistenia a pripočítaného obdobia. Aktuálna dôchodková hodnota platná k 11.12.2009 je 12,6657 Eur. Suma invalidného dôchodku 307,80 Eur mesačne je určená ako súčin priemerného osobného mzdového bodu 0,7924 obdobia dôchodkového poistenia spolu s pripočítaným obdobím 47,1754 rokov, aktuálnej dôchodkovej hodnoty 12,6657 a percentuálneho poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 65 %. S poukazom na § 274 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. bol invalidný dôchodok žalobcu vypočítaný podľa predpisov účinných do 31.12.2003 a bol vypočítaný z priemerného mesačného zárobku 126,75 Eur za roky 2008, 2009, 2017, 2018 a 2013. Celková započítaná doba zamestnania bola 45 rokov. Invalidný dôchodok je 70 % priemerného mesačného zárobku, to znamená 88,80 Eur mesačne. K uvedenej sume patrí úprava podľa zákona č. 306/2002 Z. z. v znení zákona č. 639/2002 Z.z. o 141,80 Eur mesačne a zvýšenie podľa zákona č. 222/2003 Z. z. o 13,90 Eur mesačne na 244,50 Eur mesačne. Uzavrel, že suma invalidného dôchodku vypočítaná podľa zákona č. 461/2003 Z.z. je 307,80 Eur mesačne a podľa zákona č. 100/1988 Zb. je 244,50 Eur mesačne. Pretože suma invalidného dôchodku podľa zákona č. 461/2003 Z.z. je vyššia, invalidný dôchodok patrí žalobcovi v tejto sume. Následnými valorizáciami bola upravená suma dôchodku na sumy podľa výroku rozhodnutia.

8. Žalobca proti uvedenému rozhodnutiu podal odvolanie zo dňa 02.08.2021, v ktorom namietal, že žalovaná dňa 15.06.2021 vydala nové rozhodnutie, ktorým rozhodla o tom, že od 11.12.2019 mu priznáva dôchodok vo výške 315,90 Eur, teda o 125,40 Eur v nižšej sume, a to napriek tomu, že sama žalovaná konštatovala zhoršenie zdravotného stavu a zvýšenie poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť u žalobcu. Žalobca poukázal na to, že nárok na invalidný dôchodok mu vznikol 01.06.2004 a je mu vyplácaný doposiaľ, po zákonných úpravách, ku dňu preskúmania zdravotného stavu, t.j. k 10.12.2019 bol vyplácaný vo výške 441,30 Eur mesačne. Na základe jeho žiadosti došlo k preskúmaniu zdravotného stavu a pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav a pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť posudkový lekár sociálneho poistenia v odbornom posudku zo dňa 11.12.2019 stanovil vyššiu mieru schopnosti a to na 65 %. Žalobca namietal, že žalovaná po zmene – zvýšení miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť z 55 % na 65 % dospela výpočtom k sume invalidného dôchodku v nižšej sume. Žalobca poukazoval na to, že aj po priznaní invalidného dôchodku pracoval, a teda i táto skutočnosť sa mala premietnuť do výšky novo prepočítaného invalidného dôchodku, tak ako to uviedol Krajský súd v Trenčíne. Pochybenie pri výpočte spočívalo podľa názoru žalobcu v tom, že žalovaná v napadnutom rozhodnutí v prvom výroku rozhodla tak, že žalobcovi priznáva od 11.12.2019 invalidný dôchodok v sume 315,90 Eur, teda postupuje tak, ako keby rozhodovala o vzniku nároku na invalidný dôchodok, avšak žalobcovi vznikol nárok na invalidný dôchodok 01.06.2004, o vzniku ktorého bolo právoplatne rozhodnuté a od uvedeného dátumu je mu dôchodok nielen priznaný, ale i vyplácaný, pričom v roku 2019 len požiadal o prehodnotenie zdravotného stavu a zvýšenie invalidného dôchodku. Teda žalovaná nesprávne postupovala, keď rozhodla o priznaní invalidného dôchodku od 11.12.2019, a to v podstatne nižšej sume, ako je vyplácaný do uvedeného dátumu, pretože invalidný dôchodok bol žalobcovi priznaný od 01.06.2004 a novým rozhodnutím malo dôjsť len k zmene výšky vyplácaného invalidného dôchodku /zvýšeniu/ v dôsledku novej právnej skutočnosti, a to v dôsledku zistenia zhoršenia zdravotného stavu s určeným zvýšením poklesu miery schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť na 65 %. Žalobca namietal, že pri zvýšení poklesu miery schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť nemôže dôjsť k zníženiu výšky vyplácaného invalidného dôchodku nielen preto, že je to nesprávne a nespravodlivé, ale i z dôvodu, že to zákon č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení nepripúšťa.

Pochybenie spočíva i v tom, že vykonaný prepočet nebol vykonaný v súlade so zákonom. V napadnutom rozhodnutí žalovaná neprepočítala výšku invalidného dôchodku podľa § 73 ods. 2 zákona o sociálnom poistení. Žalovaná mala vychádzať z obdobia dôchodkového poistenia pri priznaní invalidného dôchodku ku dňu 01.06.2004 a zohľadniť skutočnosť, že aj po priznaní invalidného dôchodku žalobca pracoval, čo bolo potrebné premietnuť do následného výpočtu invalidného dôchodku. Sociálna poisťovňa novým výpočtom zasiahla nezákonným spôsobom do práv žalobcu, keď obdobie dôchodkového poistenia novým prepočtom znížila a znížila i výšku už určeného osobného mzdového bodu, pričom sa vôbec

nezaoberala tým, že k zníženiu obdobia dôchodkového poistenia došlo práve z dôvodu, že žalovaná vychádzala pri výpočte ako keby z toho, že žalobca sa stal invalidným 11.12.2019 a nie 01.06.2004.

Žalobca namietal, že z odôvodnenia zrušujúceho rozhodnutia Krajského súdu v Trenčíne však nijako nevyplývalo oprávnenie Sociálnej poisťovne zmeniť dátum vzniku nároku na invalidný dôchodok. Tým, že žalovaná v napadnutom rozhodnutí vznik nároku na invalidný dôchodok uviedla k 11.12.2019 a k uvedenému dátumu vypočítala tzv. zvýšenie invalidného dôchodku, pochybila, konala v rozpore so zákonom a v konečnom dôsledku i so svojimi predchádzajúcimi rozhodnutiami, v ktorých bol stanovený dátum vzniku nároku na invalidný dôchodok na deň 01.06.2004. Tým, že Sociálna poisťovňa vykonala prepočet invalidného dôchodku tak, ako keby nárok na invalidný dôchodok vznikol v roku 2019, a nie v roku 2004 dospela k nesprávnemu právnemu záveru i k nesprávnemu výpočtu.

Žalobca namietal, že žalovaná vychádzala z nesprávneho obdobia, keď uviedla, že suma invalidného dôchodku je podľa predpisov účinných do 31.12.2003 určená z priemerného mesačného zárobku 126,75 Eur za roky 2008, 2009, 2017, 2018, 2013, avšak neuviedla dôvod, pre ktorý použila práve uvedeného roky pre stanovenie priemerného zárobku podľa zákona č. 100/1988 Z.z.

Ak v čase priznania invalidného dôchodku, t. j. k 01.06.2004 v rozhodnutí zo dňa 14.12.2004 vychádzala žalovaná z výšky priemerného zárobku žalobcu v sume 4 067 Sk /134,99 Eur, ktorým určila ku dňu vzniku nároku na invalidný dôchodok t.j. k 01.06.2004 a následne túto výšku upravovala podľa zákonných úprav a dospela k sume 7 965 Sk / 264,38 Eur, nie je možné, aby neskôr týmto napadnutým rozhodnutím dospela k nižšej sume. Tým, že žalovaná aj v prípade prepočtu invalidného dôchodku podľa zákona č. 100/1988 Z.z. postupovala tak, ako keby žalobcovi vznikol nárok na invalidný dôchodok v roku 2019 - a nie už v roku 2004 - je celý postup pri výpočte i samotné napadnuté rozhodnutie nesprávne, nerešpektujúci ustanovenia zákona a v konečnom dôsledku zrušujúce rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne.

Podľa žalobcu mala žalovaná pri výpočte invalidného dôchodku pri zmene miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť vychádzať zo súčasného stavu a novo vypočítat invalidný dôchodok v súlade s ustanovením § 73 ods. 2 zákona o sociálnom poistení z obdobia rokov po januári 1994 a neurčiť osobný mzdový bod z dlhšieho rozhodného obdobia po 01.01.1984 tak, ako jej v čase výpočtu invalidného dôchodku v čase zvýšenia miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť stanovil zákon o sociálnom poistení.

9. Generálny riaditeľ žalovanej ako odvolací orgán rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 28.01.2022 zmenil rozhodnutie ústredia tak, že žalobcovi podľa § 73, § 112 ods. 4, § 274, § 82 a § 293dx zákona č. 461/2003 Z.z. v znení neskorších predpisov od 11.12.2019 naďalej patrí invalidný dôchodok v sume 407,50 Eur mesačne. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobca bol od 11.12.2019 uznaný za invalidného s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 65 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. Invalidný dôchodok mu je vyplácaný od 01.06.2004 s tým, že pôvodná miera poklesu jeho pracovnej schopnosti bola 55 %. Žalobca v posledných desiatich rokoch pred vznikom invalidity, pred 1. júlom 2005 získal 3106 dní obdobia dôchodkového poistenia. Získanie ďalšieho dôchodkového poistenia nebolo zistené. Z uvedeného vyplýva, že žalobca v posledných desiatich rokoch pred vznikom invalidity získal 8 rokov a 186 dní obdobia dôchodkového poistenia, čím splnil podmienku potrebného počtu rokov obdobia dôchodkového poistenia. Pokiaľ ide o samotnú sumu invalidného dôchodku, tak táto bola určená podľa § 73 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. z priemerného

osobného mzdového bodu $0,8618 \times 45,5946$ rokov obdobia dôchodkového poistenia (6677 dní) spolu s pripočítaným obdobím x aktuálna dôchodková hodnota $195,31 \times 65 \% = 4.989$ Sk mesačne. Priemerný osobný mzdový bod bol určený ako podiel úhrnu osobných mzdových bodov za jednotlivé kalendárne roky rozhodujúceho obdobia určenom podľa § 63 ods. 7 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 244/2005 Z.z., a to z rokov 1984 až 2004. Žalobca nezískal aspoň 22 kalendárnych rokov, za ktoré možno určiť osobné mzdové body. Týchto dvadsaťdva rokov žalobca nezískal ani po postupnom rozšírení rozhodujúceho obdobia pred 01.01.1984. Priemerný osobný bod bol preto vypočítaný z tohto nižšieho počtu kalendárnych rokov, za ktoré možno určiť osobné mzdové body. Prehľad hodnôt osobných mzdových bodov za jednotlivé kalendárne roky rozhodujúceho obdobia je uvedený v osobnom liste. Žalobcovi bola zohľadnená náhradná doba podľa § 9 zákona č. 100/1988 Zb. a za obdobia špecifikované v odôvodnení žalobou napadnutého rozhodnutia mu bola určená pomerná časť osobného mzdového bodu 0,3. Takto bol určený úhrn osobných mzdových bodov za jednotlivé kalendárne roky rozhodujúceho obdobia $14,0772$ a hodnota priemerného osobného mzdového bodu bola určená na $0,8618$, a to aj po zvýšení podľa 63 ods.4 písm. b) zákona č. 461/2003 Z.z. Ku dňu vzniku nároku na invalidný dôchodok, k 1. júlu 2005 žalobca získal 7408 dní poistenia, ku ktorému sa pripočítalo obdobie od vzniku nároku na invalidný dôchodok do dosiahnutia dôchodkového veku. Pri aktuálnej dôchodkovej hodnote

k 01.07.2005 bola výška dôchodkovej dávky určená na 4.989 Sk. Následne žalovaný realizoval aj výpočet invalidného dôchodku podľa predpisov účinných do 31.12.2003. Uviedol, že zákon č. 461/2003 Z.z. v znení neskorších predpisov neumožňuje výhodnejšie vypočítať sumu dôchodku poistenca, ktorý vykonával zamestnanie zaradené do I. a II. pracovnej kategórie tak, ako to umožňoval zákon č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov. Suma invalidného dôchodku podľa predpisov účinných do 31.12.2003 bola určená z priemerného mesačného zárobku 4.067 Sk za roky 1997, 1998, 1996, 2002, 1995. Započítaná doba zamestnania bola 42 rokov, na dobu pred 18. rokmi veku sa neprihliada. Invalidný dôchodok je 68 % priemerného mesačného zárobku, to znamená 2.766, Sk mesačne. K uvedenej sume patrí úprava podľa zákona č. 306/2002 Z.z. v znení zákona č. 639/2002 Z.z. o 4.371 Sk mesačne a zvýšenie podľa zákona č. 222/2003 Z.z. o 429 Sk mesačne. Uzavrel, že suma invalidného dôchodku vypočítaná podľa zákona č. 461/2003 Z.z. je 4.989 Sk mesačne a podľa zákona č. 100/1988 Zb. je 7.566 Sk mesačne. Pretože suma invalidného dôchodku podľa zákona č. 100/1988 Zb. je vyššia, invalidný dôchodok patrí žalobcovi v tejto sume.

10. Prvostupňové rozhodnutie a zmenové rozhodnutie generálneho riaditeľa žalovanej zo dňa 28.01.2022 boli podrobené súdnemu prieskumu. Krajský súd v Trenčíne rozsudkom sp. zn. 14Sa/30/2022 zo dňa 10.10.2022 rozhodnutie generálneho riaditeľa žalovanej zo dňa 28.01.2022 zrušil a vec vrátil žalovanej na ďalšie konanie. Z odôvodnenia tohto rozsudku vyplýva, že krajský súd poukázal na to, že predmetom súdneho prieskumu bolo rozhodnutie žalovanej ako odvolacieho orgánu o odvolaní účastníka administratívneho konania - žalobcu, ktorý v odvolacom konaní vzniesol konkrétne námietky, na ktoré mala žalovaná reagovať, dať na ne odpoveď. V danej veci bola žalovaná pri rozhodovaní viazaná aj právne záväzným názorom vysloveným správnym súdom v rozsudku sp. zn. 29Sa/13/2020. V prejednávanej veci odvolací orgán zmenil rozhodnutie správneho orgánu I. stupňa, pričom odôvodnenie jeho rozhodnutia vo svojej podstate predstavujú len výpočty sumy invalidného dôchodku podľa predpisov účinných do 31.12.2003 (zák. č. 100/1988 Zb.) a zákona č. 461/2003 Z.z. Krajský súd vytkol žalovanej, že z takto koncipovaného odôvodnenia nebol možné zistiť ani len to, či považovala odvolacie námietky žalobcu ako odvolateľa za dôvodné alebo nedôvodné. Už vôbec správny súd nevedel zistiť, či boli tieto odvolacie námietky zohľadnené v zmenovom rozhodnutí žalovanej, resp. a ak nie, prečo sa tak neudialo. Ďalej krajský súd vytkol napadnutému rozhodnutiu, že je možné si len domýšľať, ako konkrétne bol realizovaný predchádzajúci zrušujúci rozsudok Krajského súdu v Trenčíne. Takéto „domýšľanie“ je pritom možné realizovať len porovnaním dvoch rozhodnutí a výpočtov v týchto rozhodnutiach. Bez toho, aby boli k dispozícii obe rozhodnutia nie je možné zistiť, v čom boli vykonané zmeny. Nie je však vysvetlené, prečo došlo práve k takýmto zmenám vo výpočte. Na primárnu námietku žalobcu, že bolo povinnosťou konajúcich správnych orgánov, aby mu pri výpočte výšky invalidného dôchodku zohľadnili dobu poistenia získanú po vzniku invalidity, nedal žalovaný žiadnu jasnú a zrozumiteľnú odpoveď a nie je vecou správneho súdu, aby po skončení administratívneho konania sám nahrádzal nedostatky odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho orgánu a dával mimo administratívneho konania sám odpovede na nastolené otázky žalobcu.

11. Po vrátení veci na ďalšie konania generálny riaditeľ žalovanej rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 17.04.2023 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“) opätovne rozhodol o odvolaní žalobcu zo dňa 02.08.2021 proti prvostupňovému rozhodnutiu tak, že zmenil rozhodnutie ústredia tak, že žalobcovi podľa § 73, § 112 ods. 4, § 274, § 82 a § 293dx zákona č. 461/2003 Z.z. v znení neskorších predpisov od 11.12.2019 naďalej patrí invalidný dôchodok v sume 407,50 Eur mesačne. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že v súlade s právnym názorom vysloveným v rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č. k. 14Sa/30/2022-47 zo dňa 10.10.2022 dospel k záveru, že rozhodnutie žalovanej zo dňa 15.06.2021, ktorým bol zrealizovaný rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č. k. 29Sa/13/2020-41 zo dňa 24.februára 2021 je potrebné zmeniť. Odvolací orgán konštatoval, že žalobca bol od 11.12.2019 uznaný za invalidného s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 65 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. Žiadosťou zo dňa 05.09.2019 žalobca požiadal o prehodnotenie zdravotného stavu, žalobca bol podľa posudku posudkového lekára zdravotného poistenia Sociálnej poisťovne, pobočka Prievidza zo dňa 11.12.2019 uznaný naďalej za invalidného podľa § 71 ods. zákona č. 461/2003 Z.z. v znení neskorších predpisov s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 65 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. Žalobca v posledných desiatich rokoch pred vznikom invalidity, pred 1. júlom 2005 získal 3106 dní obdobia dôchodkového poistenia. Získanie ďalšieho dôchodkového poistenia nebolo zistené. Z uvedeného vyplýva, že žalobca v posledných desiatich rokoch pred vznikom invalidity získal 8 rokov a 186 dní obdobia dôchodkového poistenia, čím splnil podmienku potrebného počtu rokov obdobia dôchodkového poistenia na vznik nároku na invalidný dôchodok, keďže potrebný

počet rokov obdobia dôchodkového poistenia poistenca vo veku nad 28 rokov je najmenej päť rokov. Pokiaľ ide o samotnú sumu invalidného dôchodku, tak táto bola určená podľa § 73 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. z priemerného osobného mzdového bodu $0,8618 \times 45,5946$ rokov obdobia dôchodkového poistenia (6677 dní) spolu s pripočítaným obdobím \times aktuálna dôchodková hodnota $195,31 \times 65 \% = 4.989$ Sk mesačne. Priemerný osobný mzdový bod bol určený ako podiel úhrnu osobných mzdových bodov za jednotlivé kalendárne roky rozhodujúceho obdobia určenom podľa § 63 ods. 7 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 244/2005 Z.z., a to z rokov 1984 až 2004. Žalobca nezískal aspoň 22 kalendárnych rokov, za ktoré možno určiť osobné mzdové body. Týchto dvadsaťdva rokov žalobca nezískal ani po postupnom rozšírení rozhodujúceho obdobia pred 01.01.1984. Priemerný osobný bod bol preto vypočítaný z tohto nižšieho počtu kalendárnych rokov, za ktoré možno určiť osobné mzdové body. Prehľad hodnôt osobných mzdových bodov za jednotlivé kalendárne roky rozhodujúceho obdobia je uvedený v osobnom liste. Žalobcovi bola zohľadnená náhradná doba podľa § 9 zákona č. 100/1988 Zb. a za obdobia špecifikované v odôvodnení žalobou napadnutého rozhodnutia mu bola určená pomerná časť osobného mzdového bodu 0,3. Takto bol určený úhrn osobných mzdových bodov za jednotlivé kalendárne roky rozhodujúceho obdobia 14,0772 a hodnota priemerného osobného mzdového bodu bola určená na 0,8618, a to aj po zvýšení podľa 63 ods. 4 písm. b) zákona č. 461/2003 Z.z. Ku dňu vzniku nároku na invalidný dôchodok, k 1. júlu 2005 žalobca získal 7408 dní poistenia, ku ktorému sa pripočítalo obdobie od vzniku nároku na invalidný dôchodok do dosiahnutia dôchodkového veku. Pri aktuálnej dôchodkovej hodnote k 01.07.2005 bola výška dôchodkovej dávky určená na 4.989 Sk. Následne žalovaný realizoval aj výpočet invalidného dôchodku podľa predpisov účinných do 31.12.2003. Uviedol, že zákon č. 461/2003 Z.z. v znení neskorších predpisov neumožňuje výhodnejšie vypočítať sumu dôchodku poistenca, ktorý vykonával zamestnanie zaradené do I. a II. pracovnej kategórie tak, ako to umožňoval zákon č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov. Suma invalidného dôchodku podľa predpisov účinných do 31.12.2003 bola určená z priemerného mesačného zárobku 4.067 Sk za roky 1997, 1998, 1996, 2002, 1995. Započítaná doba zamestnania bola 42 rokov, na dobu pred 18. rokov veku sa neprihliada. Invalidný dôchodok je 68 % priemerného mesačného zárobku, to znamená 2.766 Sk mesačne. K uvedenej sume patrí úprava podľa zákona č. 306/2002 Z.z. v znení zákona č. 639/2002 Z.z. o 4.371 Sk mesačne a zvýšenie podľa zákona č. 222/2003 Z.z. o 429 Sk mesačne. Uzavrel, že suma invalidného dôchodku vypočítaná podľa zákona č. 461/2003 Z.z. ku dňu vzniku invalidity, k 01.06.2004 je 4.989 Sk mesačne a podľa zákona č. 100/1988 Zb. je 7.566 Sk mesačne. Pretože suma invalidného dôchodku podľa zákona č. 100/1988 Zb. je vyššia, invalidný dôchodok patrí žalobcovi v tejto sume. Žalovaná konštatovala, že na nárok na dôchodok boli žalobcovi započítané všetky preukázané obdobia dôchodkového poistenia, na základe údajov uvedených v žiadosti o dôchodok, priložených dokladov a údajov nachádzajúcich sa v informačnom systéme žalovanej. Získanie ďalšieho obdobia odchodného poistenia k 01.06.2004 nebolo preukázané. Zohľadňujúc valorizácie bola určená suma invalidného dôchodku na sumu 407,50 Eur od 11.12.2019, od 01.01.2020 na 419,40 Eur mesačne, od 01.01.2021 na 430,40 Eur mesačne, od 01.01.2022 na 436,00 Eur mesačne. K námietke žalobcu, že bolo povinnosťou žalovanej zohľadniť aj dobu poistenia po vzniku invalidity odvolací orgán uviedol, že podmienky nároku na invalidný dôchodok sú upravené v § 70 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení neskorších predpisov tak, že aj sa poistenec stal invalidným, získal počet rokov dôchodkového poistenia uvedený v § 72 a ku dňu vzniku invalidity nespĺňa podmienky nároku na starobný dôchodok alebo mu nebol priznaný predčasný dôchodok, vzniká mu nárok na invalidný dôchodok. Podľa § 72 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. počet rokov dôchodkového poistenia na vznik nároku na invalidný dôchodok sa zisťuje z obdobia pred vznikom invalidity. Z uvedených ustanovení vyplýva, že ak by žalobcovi bolo zohľadnené obdobie dôchodkové poistenia získané po vzniku invalidity, bol by tento postup nezákonný. Obdobie dôchodkového poistenia získané po vzniku invalidity bude žalobcovi zohľadnené pri inej dôchodkovej dávke, a to po splnení podmienok nároku na starobný dôchodok.

Konanie pred správnym súdom

12. Včas podanou správnou žalobou v sociálnych veciach zo dňa 10.07.2023 sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti a zrušenia napadnutého rozhodnutia ako aj prvostupňového rozhodnutia a vrátenia veci na ďalšie konania. Skutkovo a právne vymedzil žalobca žalobu nasledovne: Žalobca utrpel pri dopravnej nehode dňa 31.08.2002 ťažký úraz, následkom ktorého bol žalobca uznaný za

invalidného od 01.06.2004 so stanovenou mierou poklesu vykonávať zárobkovú činnosť v rozsahu 55 %. V roku 2019 žalobca požiadal o prehodnotenie svojho zdravotného stavu a novým posúdením zdravotného stavu žalovaná stanovila mieru poklesu vykonávať zárobkovú činnosť v rozsahu 65 %, t.j. konštatovaním žalovanej došlo k zhoršeniu zdravotného stavu žalobcu a zvýšeniu poklesu miery schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o 10 %.

Žalovaná vydala rozhodnutie číslo XXX XXX XXXX X rozhodnutie dňa 19.12.2019, ktorým rozhodla o výške invalidného dôchodku tak, že žalobcovi „naďalej“ patrí invalidný dôchodok vo výške 441,30 Eur. Žalobca poukázal na to, že žalobca poberal nepretržite invalidný dôchodok od 01.06.2004 a až do 18.12.2019, pričom tento invalidný dôchodok pred dňom vydania rozhodnutia žalovaného predstavoval sumu 441,30 Eur, teda bol vyplácaný v rovnakej výške, ako bol vyplácaný pred novým posúdením jeho zdravotného stavu k vydaniu rozhodnutia z 19.12.2019 a za situácie, keď miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť bola stanovená v rozsahu nižšom o 10 %. Po prehodnotení zdravotného stavu a zvýšení percenta poklesu miery schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť suma invalidného dôchodku zostala nezmenená, pričom žalobca aj po priznaní invalidného dôchodku (priznaný k 01.06.2004) pracoval, odvádzal poisťné do Sociálnej poisťovni či už zo závislej ako aj nezávislej činnosti. Žalobca podal voči rozhodnutiu zo dňa 19.12.2019 odvolanie, o ktorom rozhodol generálny riaditeľ žalovanej rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 11.05.2020 tak, že odvolanie v celom rozsahu zamietol a potvrdil rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredie zo dňa 19.12.2019.

Po podanej žalobe vydal Krajský súd Trenčín rozsudok dňa 24.02.2021, sp. zn. 29 Sa/13/2020-41, ktorým rozhodnutie generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne číslo XXX XXX XXXX X zo dňa 11.05.2020 spolu s rozhodnutím Sociálnej poisťovne, ústredie zo dňa 19.12.2019 zrušil a vec vrátil žalovanej na nové rozhodnutie.

Sociálna poisťovňa po rozhodnutí Krajského súdu v Trenčíne rozhodla dňa 15.06.2021, pod číslom XXX XXX XXXX X - údajne na základe pokynov Krajského súdu v Trenčíne tak, žalobcovi priznala invalidný dôchodok od 11.12.2019 vo výške 315,90 Eur mesačne, teda po zhoršení zdravotného stavu a po zvýšení miery poklesu vykonávať zárobkovú činnosť, znížila žalobcovi invalidný dôchodok zo sumy 441,30 Eur na 315,90 Eur, teda o 125,40 Eur.

Žalobca podal voči rozhodnutiu odvolanie a generálny riaditeľ žalovanej vydal rozhodnutie zo dňa 28.01.2022 vo veci invalidného dôchodku žalobcu pod č. XXX XXX XXXX X, ktorým zmenil rozhodnutie Sociálnej poisťovne zo dňa 15.06.2021 č. XXX XXX XXXX X tak, že žalovanému priznal invalidný dôchodok k 11.12.2019 sume 407,50 Eur mesačne (teda opäť nižší, ako poberal žalobca ku dňu zhoršenia zdravotného stavu t.j. ku dňu 11.12.2019), k 01.01.2020 v sume 419,40 Eur mesačne, k 01.01.2021 v sume 430,40 Eur a k 01.01.2022 v sume 436,00 Eur mesačne. Uvedené rozhodnutie generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne bolo opätovne zrušené, a to rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 14 Sa/30/2022-47 zo dňa 10.10.2022.

Žalovaná vydala dňa 17.04.2023 rozhodnutie číslo XXX XXX XXXX X vo veci invalidného dôchodku žalobcu, ktoré doručila právnomu zástupcovi žalobcu dňa 10.05.2023, pričom šlo už o tretie rozhodnutie žalovanej po tom, čo žalobca sám požiadal o prehodnotenie jeho zdravotného stavu a sama žalovaná k 11.12.2019 vzhľadom na zhoršenie zdravotného stavu zvýšila pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť žalobcu v rozsahu 65 %.

Žalovaná svojím posledným napadnutým rozhodnutím zo dňa 17.04.2023 pochybila a po podanom odvolaní nereagovala ani na námietky žalobcu, ani na závery Krajského súdu v Trenčíne uvedené v zrušujúcom rozhodnutí, kde bolo konštatované, že postup žalovaného nie je správny, nakoľko zmenou miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť na 65 % a podaním žiadosti o zvýšenie invalidného dôchodku nastala nová právna skutočnosť a žalobcovi vzniklo právo na výplatu v zmenenej výške – vyššej sume.

Vo vzťahu k poslednému napadnutému rozhodnutiu žalobca namietal, že doba dôchodkového poistenia po vzniku invalidity ani príjem žalobcu neboli v rozhodnutiach žalovaného nijakým spôsobom zohľadnené a žalovaný opäť v napadnutom rozhodnutí neuviedol dôvody svojho postupu, hoci Krajský súd Trenčín v poslednom zrušujúcom rozhodnutí č. k. 14Sa/30/2022-47 zo dňa 10.10.2022 v bode 24 a nasledujúcich konštatoval, že rozhodnutia žalovaného sú nepreskúmateľné a v bode 27 uviedol i to, že orgán verejnej správy je vo všeobecnosti povinný v odôvodnení svojho rozhodnutia uviesť, ktoré skutočnosti boli podkladom pre jeho rozhodnutie, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov ako aj právne predpisy, na základe ktorých rozhodoval. Pri právnom posúdení veci musí správny orgán uviesť konkrétny odkaz na právny predpis, z ktorého odvodzuje svoje právne posúdenie. Nestačí však citácia právneho predpisu, ale je potrebné vyložiť obsah právnej normy, aby bolo zrejmé aký je vzťah medzi skutkovými zisteniami a právnym posúdením. Úvaha správneho orgánu musí zodpovedať pravidlám logiky a musí byť zrejmé, akými úvahami sa správny orgán riadil pri rozhodovaní.

Žalobca namietal niekoľko pochybení zo strany žalovaného, pričom tieto námietky možno rozdeliť do piatich okruhov.

Ohľadom námietky týkajúcej sa nezisteného skutkového stavu: Žalobca uvádzal, že žalovaný nezohľadnil nové právne skutočnosti a platný právny stav, konkrétne novelu zákona č. 244/2005 Z.z., pri prepočte výšky invalidného dôchodku ku dňu zvýšenia miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Žalovaný tiež nezohľadnil pokyny súdu uvedené v rozhodnutí Krajského súdu v Trenčíne č. k. 14 Sa/30/2022-47 zo dňa 10.10.2022. Žalobca ďalej tvrdil, že žalovaný nevzal do úvahy, že po priznaní invalidného dôchodku pracoval a odvádzal dôchodkové dávky, čo nebolo zohľadnené pri výpočte výšky invalidného dôchodku. Tento postup považoval za chybný, keďže riadne zistený skutkový stav bol podmienkou pre správny prepočet výšky invalidného dôchodku podľa zákona č. 100/1988 Z.z., ktorý mal byť porovnaný s výškou dôchodku podľa § 274 zákona č. 461/2003 Z.z.

Ohľadom námietky týkajúcej sa zníženia dávky v rozpore so zákonom: Žalobca poukazoval na to, že pred 11.12.2019 mu bol vyplácaný invalidný dôchodok vo výške 441,30 Eur, avšak zhoršením zdravotného stavu a zvýšením miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť z 55 % na 65 % došlo k nesprávnemu rozhodnutiu žalovaného, ktorý znížil výšku dôchodku na 407,50 Eur. Tento postup žalobca považoval za nesúladný so zákonom o sociálnom poistení, keďže § 112 zákona taxatívne vymedzuje, kedy je možné dávku priznať, odňať, zvýšiť alebo znížiť. Zákon neumožňoval zníženie vyplácaného dôchodku v prípade zhoršenia zdravotného stavu poistenca.

Ohľadom námietky týkajúcej sa nedoloženia dokladov a individuálneho účtu poistenca: Žalobca upozornil, že žalovaný nevychádzal zo skutočného skutkového stavu, hoci mal vedomosť o tom, že žalobca po priznaní invalidného dôchodku pracoval a poberal príjem, z ktorého odvádzal dávky. Tieto skutočnosti neboli zohľadnené pri výpočte dôchodku, čo viedlo k nesprávnemu určeniu jeho výšky. Žalovaný taktiež nereagoval na námietky žalobcu ani súdu, čím podľa žalobcu vydal nesprávne rozhodnutie.

Ohľadom námietky týkajúcej sa nesprávnych konštatácií v napadnutom rozhodnutí: Žalobca namietal, že žalovaný nesprávne uviedol, že žalobca bol uznaný za invalidného k 01.06.2004 s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v rozsahu 65 %, keď v skutočnosti bola táto miera stanovená na 55 % a až v roku 2019 zvýšená na 65 %. Žalobca tiež nesúhlasil s tvrdením žalovaného o premlčaní nároku, keďže premlčaciu lehotu vždy prerušovalo konanie. Žalobca sa domáhal nápravy nesprávnosti postupu žalovaného pri stanovení výšky invalidného dôchodku, nie zmeny miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť.

Ohľadom námietky nerešpektovania postupu stanoveného súdom v zrušujúcom rozhodnutí: Žalobca namietal, že žalovaný vychádzal z údajov k 01.06.2004 (v odôvodnení rozhodnutia je uvedený asi nesprávny dátum 01.07.2005, vid 3 odsek zdola na str. 3), a nie z údajov ku dňu 19.12.2019, kedy došlo k zvýšeniu miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Podľa žalobcu vychádzajúc aj so záverov Najvyššieho súdu So/85/2009 zo dňa 28.10.2009 i ustanovenia § 73a zákona o sociálnom poistení mal byť vykonaný výpočet invalidného dôchodku k tomuto dátumu - ku dňu 19.12.2019 a následne posúdené, ktorý výpočet bol pre neho výhodnejší.

Záverom žalobca uviedol, že napadnuté rozhodnutie nevychádzalo z riadne zisteného skutkového stavu, bolo nejasné, nezrozumiteľné a nepreskúmateľné. Žalobca považoval rozhodnutie za nespravodlivé, keďže zámerom zákonodarcu nebolo umožniť žalovanému znížiť výšku invalidného dôchodku pri zhoršení zdravotného stavu.

13. Žalovaná vo vyjadrení k žalobe zo dňa 07.09.2023 uviedla, že Krajský súd v Trenčíne rozsudkom č. 29Sa/13/2020 – 41 zo dňa 24. februára 2021 zaviazal žalovanú opätovne určiť výšku invalidného dôchodku podľa zákona č. 461/2003 Z.z., v znení účinnom k 11. decembru 2019, pri miere poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 65 % a zohľadnení ustanovenia § 63 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení neskorších predpisov, platného k 11. decembru 2019, a teda nanovo určiť priemerný osobný mzdový bod, obdobie dôchodkového poistenia od roku 1984 s pripočítaním obdobia od vzniku nároku na invalidný dôchodok do dovŕšenia dôchodkového veku pri zachovaní nárokov vyplývajúcich zo zaradenia do zvýhodnenej pracovnej kategórie. Súčasne bola Sociálna poisťovňa zviazaná urobiť prepočet dôchodku podľa zákona č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov a až potom porovnať obe sumy invalidného dôchodku.

S námietkami žalobcu sa žalovaná nestotožnila, považovala ich za nedôvodné, s námietkami, ktoré právny zástupca opätovne uvádza v správnej žalobe sa generálny riaditeľ žalovanej vysporiadal v odôvodnení napadnutého rozhodnutia č. XXX XXX XXXX X zo dňa 17. apríla 2023, a to spôsobom súladným s právnym názorom, vysloveným v rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č. k. 29Sa/13/2020-41 zo dňa 24.02.2021.

Z rozhodnutia generálneho riaditeľa žalovanej jasne a zreteľne vyplýva, o aké dôkazné prostriedky žalovaná oprela svoje rozhodnutie, pričom riadne vyhodnotila dokazovanie, ktoré vyplynulo z riadne zisteného skutkového stavu, z ktorého generálny riaditeľ žalovanej vychádzal pri svojom rozhodnutí o odvolaní a tento aj práve podložil závermi, vyjadrenými vo svojom rozhodnutí. Postup žalovanej bol správny a dôvody napadnutého rozhodnutia majú podklad v zákonných ustanoveniach, na základe ktorých bolo rozhodnuté vo veci invalidného dôchodku žalobcu.

Námietka, ktorou právny zástupca žalobcu poukazuje na to, že bolo povinnosťou žalovanej pri určovaní výšky invalidného dôchodku, zohľadniť aj dobu poistenia získanú po vzniku invalidity je nedôvodná. Podmienky nároku na invalidný dôchodok sú upravené v § 70 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení neskorších predpisov tak, že ak sa poistenec stal invalidným, získal počet rokov dôchodkového poistenia uvedený v § 72 a ku dňu vzniku invalidity nespĺňa podmienky nároku na starobný dôchodok ale mu nebol priznaný predčasný starobný dôchodok, vzniká mu nárok na invalidný dôchodok. Podľa § 72 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení neskorších predpisov počet rokov dôchodkového poistenia na priznanie invalidného dôchodku sa zisťuje z obdobia pred vznikom invalidity.

K rozhodnutiu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4So/85/2009 zo dňa 28. októbra 2009, na ktorý odkazuje právny zástupca žalobcu, je potrebné uviesť, že predmetné rozhodnutie sa týka skutkovo odlišnej veci, a teda netýka sa žalobcu, a teda nie je možné v prípade žalobcu postupovať v zmysle uvedeného rozsudku.

Navrhla žalobu ako nedôvodnú zamietnuť.

14. Žalobca právo podať repliku k vyjadreniu žalovanej nevyužil.

Právny rámec

15. Podľa 70 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení účinnom ku dňu vydania napadnutého rozhodnutia (ďalej len zákona č. 461/2003 Z.z.) poistenec má nárok na invalidný dôchodok, ak sa stal invalidný, získal počet rokov dôchodkového poistenia uvedený v § 72 a ku dňu vzniku invalidity nespĺňa podmienky nároku na starobný dôchodok alebo mu nebol priznaný predčasný starobný dôchodok.

16. Podľa § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. poistenec je invalidný, ak pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40% v porovnaní so zdravou fyzickou osobou.

17. Podľa § 71 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z.z. pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa posudzuje porovnaním telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti poistenca s dlhodobu nepriaznivým zdravotným stavom a telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti zdravej fyzickej osoby. Pri posudzovaní poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa neprihliada na zdravotné postihnutia, ktoré boli zohľadnené na nárok na invalidný výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu.

18. Podľa § 71 ods. 6 zákona č. 461/2003 Z.z. miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v percentách sa určuje podľa druhu zdravotného postihnutia, ktoré je rozhodujúcou príčinou dlhodobu nepriaznivého zdravotného stavu, a so zreteľom na závažnosť ostatných zdravotných postihnutí.

19. Podľa § 71 ods. 8 zákona č. 461/2003 Z.z. mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť určenú podľa odseku 6 možno zvýšiť najviac o 10%, ak závažnosť ostatných zdravotných postihnutí ovplyvňuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Na určenie zvýšenia hodnoty sa vychádza z predchádzajúceho výkonu zárobkovej činnosti, dosiahnutého vzdelania, skúsenosti a schopnosti rekvalifikácie. Obdobne to platí, ak pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je dôsledkom viacerých zdravotných postihnutí podmieňujúcich dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav.

20. Podľa § 73 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. suma invalidného dôchodku poistenca, ktorý má percentuálny pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť najviac o 70%, sa určí ako súčin percentuálneho poklesu schopnosti poistenca vykonávať zárobkovú činnosť, priemerného osobného mzdového bodu, obdobia dôchodkového poistenia získaného ku dňu vzniku nároku na invalidný dôchodok, ku ktorému sa pripočíta obdobie od vzniku nároku na invalidný dôchodok do dovŕšenia dôchodkového veku, a aktuálnej dôchodkovej hodnoty; § 63 ods. 1 tretia veta a štvrtá veta platia rovnako.

21. Podľa § 82 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. dôchodková dávka vyplácaná k 1. januáru príslušného kalendárneho roka a dôchodková dávka priznaná od 1. januára do 31. decembra príslušného kalendárneho roka sa zvyšuje o percento medziročného rastu spotrebiteľských cien za domácnosti dôchodcov vykázaného štatistickým úradom za prvý polrok kalendárneho roka, ktorý predchádza príslušnému kalendárnemu roku.

22. Podľa § 112 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z.z. výplata dávky sa zastaví, uvoľní alebo sa dávka vypláca v nižšej sume alebo vo vyššej sume, ak sa zmenia skutočnosti rozhodujúce na nárok na výplatu dávky.

23. Podľa § 63 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. priemerný osobný mzdový bod na určenie sumy dôchodkovej dávky sa určí ako podiel súčtu osobných mzdových bodov dosiahnutých v jednotlivých kalendárnych rokoch rozhodujúceho obdobia a obdobia dôchodkového poistenia v rozhodujúcom období, ak tento zákon neustanovuje inak. Priemerný osobný mzdový bod sa zaokrúhľuje na štyri desatinné miesta nahor. Na účely určenia obdobia dôchodkového poistenia sa získané dni dôchodkového poistenia prepočítavajú na roky, ak tento zákon neustanovuje inak. Obdobie dôchodkového poistenia sa zaokrúhľuje na štyri desatinné miesta nahor.

24. Podľa § 63 ods. 7 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení účinnom do 27.12.2004 rozhodujúce obdobie na zistenie priemerného osobného mzdového bodu sú kalendárne roky pred rokom, v ktorom boli splnené podmienky nároku na dôchodkovú dávku, s výnimkou kalendárnych rokov pred 1. januárom 1994, ak tento zákon neustanovuje inak.

25. Podľa § 63 ods. 6 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení účinnom ku dňu 11.12.2019 rozhodujúce obdobie na zistenie priemerného osobného mzdového bodu sú kalendárne roky pred rokom, v ktorom boli splnené podmienky nároku na dôchodkovú dávku, s výnimkou kalendárnych rokov pred 1. januárom 1984, ak tento zákon neustanovuje inak. Z rozhodujúceho obdobia sa vylučujú obdobia, za ktoré patrí osobný mzdový bod podľa § 62 ods. 2 prvej vety alebo § 255 ods. 3 prvej vety, alebo obdobie dôchodkového poistenia, za ktoré nemožno určiť osobný mzdový bod, ak tieto obdobia trvali celý kalendárny rok.

26. Podľa § 263a ods. 5 zákona č. 461/2003 Z.z. ak poistenec uvedený v odsekoch 1 a 2 má nárok na invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa zákona účinného do 31. decembra 2003 a súčasne má nárok na výplatu invalidného dôchodku podľa zákona účinného od 1. januára 2004, vypláca sa invalidný dôchodok, ktorý je vyšší alebo najvyšší. Pri rovnakej sume týchto dôchodkov vypláca sa dôchodok, ktorý si poistenec zvolil. Dňom úpravy výplaty invalidných dôchodkov pre súbeh nárokov na ich výplatu zaniká nárok na invalidný dôchodok, ktorý sa nevypláca.

27. Podľa § 274 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. nároky vyplývajúce zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie sa zachovávajú.

28. Podľa § 274 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. suma starobného dôchodku, pomerného starobného dôchodku a invalidného dôchodku, na ktorý vznikne nárok podľa odseku 1, nesmie byť nižšia ako suma určená podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003, a to vrátane úpravy dôchodku a zvýšenia dôchodkov prislúchajúcich podľa osobitného predpisu. To platí aj vtedy, ak sa suma dôchodkov uvedených v prvej vete určuje na účely určenia sumy vdovského dôchodku, vdoveckého dôchodku alebo sirotského dôchodku.

Posúdenie veci správnym súdom

29. Správny súd v Banskej Bystrici ako vecne príslušný podľa ust. § 10 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok v znení účinnom od 01.07.2023 (ďalej len „SSP“) bez nariadenia pojednávania za splnenia procesných podmienok podľa § 137 ods. 4 SSP v spojení s § 107 ods. 1 písm. a) a contrario, keď účastníci konania nepožiadali o nariadenie pojednávania a správny súd nepovažoval nariadenie pojednávania za potrebné, pričom deň verejného vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu a na webovom sídle súdu, preskúmal napadnuté

rozhodnutie, prvostupňové rozhodnutie ako aj priebeh administratívneho konania predchádzajúci ich vydaniu, vychádzajúc zo stavu existujúceho v čase právoplatnosti rozhodnutia žalovanej (§ 135 ods. 1 SSP) aj za aplikácie ust. § 203 ods. 2 SSP a dospel k záveru, že žaloba je dôvodná z nasledujúcich dôvodov:

30. Hlavnou úlohou správneho súdu s ohľadom na ťažiskovú žalobnú námietku bolo posúdiť, či generálny riaditeľ žalovanej ako odvolací orgán pri opätovnom rozhodovaní o odvolaní žalobcu zo dňa 02.08.2021 postupoval v súlade so záväzným právnym názorom Krajského súdu v Trenčíne vysloveného v rozsudku č. k. 14Sa/30/2022-47 zo dňa 10.10.2022. Pokiaľ v uvedenom rozsudku krajský súd odvolaciemu orgánu vytkol, že sa žiadnym spôsobom nevyjadril k odvolacím námietkam žalobcu ako účastníka konania a dokonca ani nie je zrejmé, z akých konkrétnych dôvodov došlo k zmene prvostupňového rozhodnutia a v čom konkrétne mal správny orgán I. stupňa pochybiť, tak správny súd dospel k záveru, že k odstráneniu vytýkaných nedostatkov nedošlo. Napadnuté rozhodnutie odvolacieho orgánu je v podstate rovnakým rozhodnutím ako zrušené rozhodnutie odvolacieho orgánu zo dňa 28.01.2022 s výnimkou, že reaguje na jednu z odvolacích námietok žalobcu, že bolo povinnosťou žalovanej zohľadniť aj obdobia dôchodkového poistenia získané po vzniku invalidity. Z napadnutého zmenového rozhodnutia, už druhého v poradí a celkovo tretieho druhostupňového rozhodnutia vo veci žiadosti žalobcu o zvýšenie invalidného dôchodku sa žalobca opätovne nedozvedel, čo viedlo odvolací orgán k zmene prvostupňového rozhodnutia a hlavne, prečo napriek zvýšeniu percentuálnej miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť z 55 % na 65 % sa uvedená okolnosť, resp. veličina neprejavila vo výslednom výpočte sumy invalidného dôchodku, dokonca žalobca má poberať nižší dôchodok ako aktuálne poberá. Z dôvodu pretrvávajúcich už vytýkaných nedostatkov správny súd vyhodnotil žalobnú námietku ako dôvodnú a opätovne zrušil napadnuté rozhodnutie.

31. Krajský súd v Trenčíne akcentoval, že nie je úlohou správneho súdu, aby po skončení administratívneho konania sám nahrádzal nedostatky odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho orgánu a dával mimo administratívneho konania sám odpovede na nastolené otázky žalobcu. Správny súd však s ohľadom na dĺžku administratívneho konania a okolnosti veci považoval za potrebné preskúmať vec v celom rozsahu a nevrátiť vec iba žalovanej, resp. odvolaciemu orgánu na opätovné rozhodnutie o odvolaní ale do počiatočného štádia, keďže mal za to, že úloha správneho súdu má spočívať v materiálnej ochrane subjektívneho práva fyzickej osoby v oblasti verejnej správy a takúto ochranu nie je v určitých prípadoch možné dosiahnuť len vytknutím nepreskúmateľnosti rozhodnutia bez načrtnutia smeru uvažovania o vzniknutých právnych otázkach výkladu zákona, ktoré vyvstali vo veci.

32. V okolnostiach predmetnej veci považoval správny súd za kľúčovú otázku, či už prvostupňové rozhodnutie bolo vydané v súlade s právnym názorom Krajského súdu v Trenčíne vyslovenom v zrušujúcom rozsudku č. k. 29Sa/13/2020-41 zo dňa 24.02.2021, resp. či v rámci zásady jednoty prvostupňového konania a odvolacieho konania aspoň správne právne vec posúdil odvolací orgán, aj prípadne keby odvolací orgán nezodpovedal na všetky odvolacie námietky (vtedy by „postačovalo“ prípadne zrušenie len napadnutého rozhodnutia ako zmenového rozhodnutia). Správny súd dospel k záveru, že ani v prvostupňovom rozhodnutí, ani v napadnutom rozhodnutí správne orgány nepostupovali v súlade so závermi tohto rozsudku.

33. Na vyvstávajúcu otázku, prečo nepristúpil správny súd k uloženiu pokuty za nerešpektovanie právneho názoru správneho súdu vyslovenom v zrušujúcom rozhodnutí, správny súd uvádza, že sa podrobne oboznámil s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č. k. 29Sa/13/2020-41 zo dňa 24.02.2021 ako aj s rozsudkom Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4So/85/2009 zo dňa 28.10.2009 ako aj s rozhodnutím Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 20Sd/341/2008-59 zo dňa 03.03.2009 a tam uvedenými skutkovými okolnosťami prípadu, vo vzťahu ku ktorému bolo na odvolanie žalovanej vydané rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4So/85/2009 zo dňa 28.10.2009 a dospel k záveru, že právne závery v uvedených rozhodnutiach, ktoré prebral Krajský súd v Trenčíne v rozsudku č. k. 29Sa/13/2020-41 zo dňa 24.02.2021 pripúšťajú viacero interpretácii ako teoretické právne východiská formulované v tomto rozhodnutí správne prakticky premietnuť do výpočtu invalidného dôchodku.

34. Vzhľadom na to, že rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4So/85/2009 zo dňa 28.10.2009 je rozhodnutím v individuálnej veci (nejde o publikované rozhodnutie), mal správny súd za to, že je potrebné pristúpiť k jeho interpretácii, resp. záverov, ktoré prebal aj Krajský súd v Trenčíne, konzervatívne, a to, že podľa účinnej právnej úpravy sa pri zmene miery poklesu priemerný osobný

mzdový bod neprepočítava, keďže nárok na invalidný dôchodok vzniká poistencovi dňom splnenia zákonných podmienok a nie dňom zmeny jeho poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Správny súd poukazuje na to, že v zásade v prípade zvýšenia miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť žalovaná preberie pri výpočte sumy invalidného dôchodku veličinu priemerného osobného mzdového bodu, získaného obdobia dôchodkového poistenia vrátane pripočítaného obdobia z rozhodnutia o priznaní invalidného dôchodku a dosadí do nového výpočtu ako aktuálny údaj iba vyšší percentuálny pokles schopnosti poistenca vykonávať zárobkovú činnosť a aktuálnu dôchodkovú hodnotu platnú k dátumu zmeny miery poklesu. Vzhľadom na spôsob určenia aktuálnej dôchodkovej hodnoty v zásade invalidným dôchodcom pri zhoršení zdravotného stavu je priznaný vyšší invalidný dôchodok s účinnosťou v nadväznosti na dátum vyššieho percentuálneho poklesu schopnosti poistenca vykonávať zárobkovú činnosť (dátum zmeny invalidity určený posudkovým lekárom). Pokiaľ invalidný dôchodca získava obdobia dôchodkového poistenia, pracuje popri poberaní invalidného dôchodku, uvedené sa mu zhodnocujú až pri priznaní starobného dôchodku, inak povedané, okolnosť zhoršenia zdravotného stavu majúca za následok vyšší percentuálny pokles schopnosti poistenca vykonávať zárobkovú činnosť nevytvára priestor, aby „predčasne“ došlo k zhodnoteniu získaných dôb dôchodkového poistenia v rámci prepočítania výšky invalidného dôchodku.

35. Zároveň je však potrebné dodať, že v prípade poistencov, ktorým sa zachovávajú nároky vyplývajúce zo zaradenia zamestnania do zvýhodnenej pracovnej kategórie, keď suma dôchodku nemôže byť nižšia ako suma dôchodku určená podľa právnych predpisov účinných do 31.12.2003, teda sa im prepočítava dôchodok podľa dvoch právnych predpisov a priznáva ten vyšší, môžu nastávať a nastavujú situácie, že ani vyššie percento poklesu schopnosti poistenca vykonávať zárobkovú činnosť nemusí znamenať, že bude priznaný poistencovi vyšší invalidný dôchodok, keďže stále dôchodok určený podľa zákona č. 100/1988 Zb. bude vyšší. Avšak to všetko za predpokladu, že žalovaná správne postupuje pri prepočte a poistencovi dostatočne presvedčivo a zrozumiteľne objasní svoj postup. Pre úplnosť správny súd dodáva, že je potrebné, aby žalovaná aj vysvetlila, prečo niektorú sumu zvyšuje pred porovnaním, keď inokedy upravuje až vyšší dôchodok (kedy ide o zvýšenie valorizačné a kedy sa ešte stále jedná o určenie sumy dôchodku).

36. Pokiaľ Krajský súd v Trenčíne zaviazal žalovanú urobiť nový prepočet výšky invalidného dôchodku pri rešpektovaní nových právnych skutočností a platného právneho stavu ku dňu 11.12.2019 – podľa zákona č. 461/2003 Z.z. v znení účinnom k 11.12.2019 pri danej 65 % miere poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť a pri zohľadnení znenia § 63 platného ku dňu 11.12.2019, a teda nanovo určiť priemerný osobný mzdový bod, obdobie dôchodkového poistenia od roku 1984 s pripočítaním obdobia od vzniku nároku na invalidný dôchodok do dovŕšenia dôchodkového veku pri zachovaní nárokov vyplývajúcich žalobcovi zo zaradenia vo zvýhodnenej pracovnej kategórii, mal správny súd za to, že uvedený názor neznamenať, že je potrebné nanovo priznať invalidný dôchodok ku dňu novej právnej skutočnosti (zvýšenia MPSVZČ).

37. Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4So/85/2009 zo dňa 28.10.2009 ako aj rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 20Sd/341/2008-59 zo dňa 03.03.2009 reflektujú podľa správneho súdu predovšetkým skutočnosť, že čl. II bod 5 zákona č. 244/2005 Z.z. - novelou zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení - došlo s účinnosťou od 1. júla 2005 k zmene znenia § 63 ods. 7, ktorá súvisí so zásadnými zmenami pri výpočte dôchodkov. Touto zmenou sa predĺžilo rozhodujúce obdobie pre zistenie priemerného osobného mzdového bodu o 10 rokov a týmto rozhodujúcim obdobím bude v zásade obdobie od 01.01.1984. Predtým zákon stanovoval, že rozhodujúce obdobie začína v zásade 1. januára 1994.

38. Zmena uvedeného ustanovenia spočívajúceho v predĺžení rozhodujúceho obdobia predstavovala ďalšie posilnenie princípu zásluhovosti v dôchodkovom poistení. Predpokladalo sa, že táto zmena bude u tých občanov, ktorí zarábali v období od roku 1994 viac ako 2-násobok priemernej mzdy znamenať vo väčšine prípadov zníženie starobného dôchodku (pozn. jedná sa o spoločné ust. k invalidným dôchodkom), pretože v období rokov 1984 až 1992 boli zárobky vo veľkej miere regulované a nivelizované a drvivá väčšina zamestnancov dosahovala maximálne 1,7- násobok priemernej mzdy, naopak u občanov, ktorí po roku 1994 dosahovali zárobky na úrovni maximálnej mzdy, prípadne ako SZČO si platili poistné len z vymeriavacieho základu rovnajúceho sa minimálnej mzde, týmto občanom mohla úprava výpočtu dôchodkov priniesť ich mierne zvýšenie.

39. Správny súd má za to, že právne závery tohto rozsudku je potrebné interpretovať tak, že v prípade konania o zmene invalidného dôchodku nie je možné prenášať do výpočtu sumy invalidného dôchodku veličinu priemerného osobného mzdového bodu a obdobia dôchodkového poistenia z prvotného rozhodnutia o priznaní invalidného dôchodku, ak boli určeného z kratšieho rozhodujúceho obdobia 10 rokov podľa § 63 ods. 7 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení pred novelizáciou zákonom č. 244/2005 Z.z., ale je potrebné vykonať opätovne prepočet z dlhšieho rozhodujúceho obdobia, ale ku dňu vzniku invalidity - nie zmeny invalidity. Závery tohto rozsudku podľa správneho súdu vedú k tomu, že správny postup by mal byť taký, že žalovaná podľa § 63 ods. 6 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení účinnom k 11.19.2019, t.j. v znení novely zákona č. 244/2005 Z.z. nanovo prepočíta priemerný osobný mzdový bod a obdobie dôchodkového poistenia z dlhšieho rozhodujúceho obdobia ku dňu vzniku invalidity, t.j. v prípade žalobcu ku dňu 13. mája 2004, nie ku dňu zmeny invalidity - ako to bolo vykonané v prvostupňovom rozhodnutí zo dňa 15.06.2021, a už vôbec nie ku dňu účinnosti zákona- novely č. 244/2005 Z.z. ku dňu 01.07.2005, ako to bolo vykonané v napadnutom rozhodnutí. Následne takto novo prepočítané veličiny priemerného osobného mzdového bodu a obdobia dôchodkového poistenia sa použijú pri výpočte sumy invalidného dôchodku ku dňu zmeny percentuálneho poklesu miery schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť – k 11.12.2019 pri aktuálnej dôchodkovej hodnote a vyššom percentuálnom poklese miery schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. A ako posledný krok výpočtu bude nasledovať porovnanie súm dôchodkov podľa zákona č. 461/2003 Z.z. a zákona č 100/1988 Zb.

40. Správny súd na záver dodáva, že je potrebné rozlišovať obdobie dôchodkového poistenia pre účely výpočtu priemerného osobného mzdového bodu a ako podmienku získania potrebného počtu rokov ako podmienku pre vznik nároku na invalidný dôchodok. Ako už aj vysvetlila žalovaná v napadnutom rozhodnutí v argumentácii k jedinej námietke, na ktorú poskytla odpoveď, žalovaná pri posudzovaní splnenia podmienok na vznik nároku na invalidný dôchodok v zmysle § 70 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. zisťuje, či poistenec ku dňu vzniku invalidity získal potrebný počet rokov dôchodkového poistenia. Správny súd dodáva, že pokiaľ bol raz v súvislosti so žiadosťou o priznanie invalidného dôchodku určený dátum vzniku invalidity posudkovým lekárom, napr. ako v prípade žalobcu sa žalobca stal invalidným dňa 13. mája 2004, k tomuto dňu bolo konštatované, že splnil podmienku potrebného počtu rokov dôchodkové poistenia, jednalo by sa nedovolenú retroaktívnu aplikáciu právnych predpisov, aby v prípade žiadosti o zvýšenie invalidného dôchodku z dôvodu zhoršenia zdravotného stavu a následnej určenej vyššej miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, sa opätovne otvorila otázka skúmania trvania potrebného počtu rokov obdobia dôchodkového poistenia pre vznik nároku na invalidný dôchodok ku dňu určeným posudkovým lekárom sociálneho poistenia, od ktorého bola konštatovaná vyššia MPSVZČ. Keďže v prvostupňovom rozhodnutí bolo opätovne skúmané, či žalobca pred vznikom invalidity ku dňu 11.19.2019 získal potrebný počet rokov dôchodkové poistenia, takýto postup považoval správny súd za nezákonný, a preto zrušil aj prvostupňové rozhodnutie.

41. Vzhľadom na vyššie uvedené správny súd pri aplikácii § 191 ods. 1 písm. c) SSP zrušil napadnuté druhostupňové zmenové rozhodnutie ako aj prvostupňové rozhodnutie a vec vrátil žalovanej na ďalšie konanie. S ohľadom na dĺžku administratívneho konania a okolnosti veci a vyššie uvedené právne vady považoval za potrebné nevrátiť vec iba žalovanej, resp. odvolaciemu orgánu na opätovné rozhodnutie o odvolaní ale do počiatočného štádia.

42. Po vrátení veci Sociálna poisťovňa, ústredie, ako prvostupňový správny orgán rozhodne opätovne o žiadosti žalobcu o zvýšenie invalidného dôchodku na podklade posudku posudkového lekára sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne pobočka Prievidza o invalidite zo dňa 11.19.2019, ktorý konštatoval dátumu zmeny MPSVZČ u žalobcu dňa 11.12.2019, teda vec sa opätovne dostáva do počiatočnej fázy. Žalovaná bude dbať na argumentačne presvedčivé, jasné a zrozumiteľné odôvodnenie svojho rozhodnutia. Pokiaľ bude žalovaná postupovať podľa právneho názoru správneho súdu vysloveného v zrušujúcom rozhodnutí Krajského súdu v Trenčíne č. k. 29Sa/13/2020-41 zo dňa 24.02.2021 tak, ako bol tento právny názor bližšie ozrejmý v tomto rozhodnutí správneho súdu, má správny súd za to, že postup pri výpočte sumy invalidného dôchodku žalobcu bude spravodlivý a zákonný.

43. Žalobca bol úspešným účastníkom v tomto konaní, a preto má podľa § 167 ods. 1 SSP právo na úplnú náhradu dôvodne vynaložených trov konania voči žalovanej. O výške náhrady trov konania žalobcu rozhodne podľa § 175 ods. 2 SSP správny súd po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustná kasačná sťažnosť, ak to zákon pripúšťa (§ 439, § 440 SSP) v lehote 1 mesiaca od doručenia rozhodnutia správneho súdu, prostredníctvom správneho súdu, ktorý napadnuté rozhodnutie vydal. O kasačnej sťažnosti rozhoduje Najvyšší správny súd Slovenskej republiky.

V kasačnej sťažnosti sa musí okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 57 SSP uviesť

- a) označenie napadnutého rozhodnutia,
- b) údaj, kedy napadnuté rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené,
- c) opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 SSP sa podáva (ďalej len „sťažnostné body“),
- d) návrh výroku rozhodnutia (sťažnostný návrh).

Sťažovateľ musí byť v konaní o kasačnej sťažnosti zastúpený advokátom. Kasačná sťažnosť a iné podania sťažovateľa musia byť spísané advokátom. Tieto povinnosti neplatia, ak

- a) má sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na kasačnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) ide o konania o správnej žalobe podľa § 6 ods. 2 písm. c) a d),
- c) je žalovaným Centrum právnej pomoci.

Kasačnú sťažnosť možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe. Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí správny súd do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Správny súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva. K podaniu kolektívneho orgánu musí byť pripojené rozhodnutie, ktorým príslušný kolektívny orgán vyslovil s podaním súhlas.

Podanie urobené v listinnej podobe treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší účastník konania dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, správny súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil.